

# Namaste

## 'Lyset i meg hilser lyset i deg'

■ HILDE BEATE GUDIM

Skui legekontor, Bærum

I et intervju i *Utpostens* 'dobbelttime' i 2009, i en samtale ett år etter at vår eldste sønn Erik døde, sier jeg: «Jeg har tidligere hatt et ønske om å kunne reise ut for å jobbe blant de svakeste, men det kommer jeg ikke til å gjøre. Jeg er blitt for sårbar for enkeltmenneskers lidelser. I stedet håper jeg at rehabiliteringssenteret i Nepal, som vi samlet penger til i Eriks begravelse, kan bli vårt bidrag til de syke der.»

I november 2014 forlater jeg Gardermoen sammen med et vennepar, klar for Kathmandu og oldtidsbyen Bhaktapur, og vårt første møte med entusiastene ved «Erik Physiotherapy og Counseling Cen-

*Likbrenning av et lite «jordskjelvoffer».*



ter.» En dramatisk start på en lenge planlagt reise da jeg må vinke farvel til min kjære gjennom førti år... Passet hans utløper om fire måneder; Nepal krever minimum seks for å tillate innreise til landet. Overrasket og uforberedt er jeg på følelsen som skyller gjennom meg; ikke sinne og oppgitthet, men en uendelig takknemlighet over at dette ikke er en varig avskjed. Vi sees snart igjen! Hans kreativitet resulterer da også i gjensyn i Kathmandu to døgn senere.

*Kathmandu før jordskjelvet 25. april 2015:*

Et vanvittig kaos av lyder, lukter, farger, støv, biler, overfylte busser hvor mennesker henger ut av dører og vinduer, mopeder med kvinner på skrå bakpåk og barna som støtdempere foran på fars fang, kuer, hunder og høner og mange, mange mennesker. Trafikkregler? Neppe. Forsøk på påbud om hjelm for passasjerer på moped strandet da det medførte trafikkaos. Folk kom verken til skole eller jobb i tide når de

ikke lenger kunne hoppe på mopeden til en bekjent som tilfeldig kom forbi.

Jeg reiser med en intensjon og et ønske om å formidle og dele egen kunnskap og erfaring, med egne øyne vurdere behov for bidrag og støtte – og blir den som lærer!

Dette fattige landet med nær 30 millioner innbyggere, et femtitalles ulike språk, fem føderale stater, uttalt korrupsjon, et land som har tradisjon for å gjemme vekk mennesker med funksjonshemninger, har idealister som virkelig vet hva «god hjelp» til de svake i samfunnet vil være. Surya a Bhakta Prayapati og Ramish Ram Shrestha, begge med Master i political science, har valgt bort egen karriere og er ustoppelige i sitt engasjement for CBR (Community Based Rehabilitation) – et rehabiliterings- og opplæringscenter med dagtilbud for sterkt fysisk og mentalt funksjonshemmede, en egen ørelinikk og skole for døve barn. En forbilledlig oppbygget organisasjon. Surya og Ramish oppsøkte alle hjem i Bhaktapur for å opplyse, informere og finne de funk-

*Durbar Square etter jordskjelvet 25. april 2015.*







Ramesh Ram Shrestha ønsker oss velkommen til Erik Physiotherapy and Counseling Service Centre.

Tempelet på Thaumadhi Square i Bhaktapur. Det ble sterkt ødelagt av jordskjelvet, men er nå restaurert.



sjonshemmede barna som alle var gjemt bort. Deres filosofi – basert på akseptering og integrering av funksjonshemmede, fokus på ressurser og ikke funksjonstap – har blitt en modell ikke bare for Nepal. De representerer også landet i internasjonale møter. Unesco og senere Redd Barna/Save The Children Norway var aktive bidragsytere både økonomisk og rådgivende fra starten i 1985 til 2009 da organisasjonen kunne og måtte stå på egne ben. «Erik Physiotherapy Center» ble etablert i juni 2009: «The first in Nepal». Her har de nå registrert nær ett tusen pasienter. Fysioterapeuten Keshmuni Bajracharya imponerer med sin entusiasme og enkle hjelpemidler. Positive og treningsvillige pasienter hvor fokus i rehabilitering er ADL-funksjoner, det vil si bevisst trening av muskelgrupper som er nødvendig for å kunne spise selv, tørke seg etter toalettbesøk og forflytte seg ved egen hjelp om mulig. Vi var godt i gang med å etablere utveksling av to fysioterapi-studenter fra Høyskolen i Oslo da jordskjelvet kom...





Grunnleggeren av CBR, Surya og ressurssterke støttespillere med alvorlige fysiske handicap.

Rekruttering av ansatte til CBR-organisasjonen er stort sett funksjonshemmede hvor man har evnet å se den intellektuelle kapasiteten bak ofte alvorlig fysiske funksjonshemninger. Og med hvilken respekt og toleranse disse nepaleserne møter den enkelte!

Vi treffer Bijesh med sitt våkne blikk – til tross for uttalte ufrivillige bevegelser og grimasering. Dog har han kontroll over venstre fot. Med vårt lille bidrag, en laptop med stort tastatur, har han nå fullført en mastergrad i engelsk litteratur. Tanken på hans grep om blyanten mellom fjerde og femte tå – idet han spontant skriver et takkebrev til oss – gir meg ennå 'gåsehud'. Hvordan ville Bijesh sitt liv i Velferds-Norge artet seg?

Og vi møter Suman, Bijesh' beste venn, en ung mann som kommer ålende, krypende inn i rommet langs gulvet mens nepaleser-

ne sitter helt uanfektet. Et lite dytt bak – og på forunderlig vis finner han balansen på stolen, retter seg opp, får på seg brillene og ser på oss med et klart blikk. På flytende engelsk legger denne unge mannen med mastergrad i økonomi frem idégrunnet bak sitt nystartede program VEO (Voice for Equal Opportunity). Transport til skole er vanskelig i fattige Nepal med dårlig infrastruktur, men internett-tilgang har etter hvert svært mange. VEO er en del av «Door to door education programs to the physically multiplum». Elektronisk kommunikasjon skaper uante muligheter for læring.

Sosialt entreprenørskap er 'in' i tiden. Jeg vet at IKT Norge er opptatt av e-læring. Det gir grunn til en viss optimisme for våre gode venner og idealister i Nepal.

Vil jeg reise tilbake? Svaret er ja!

■ HILDEBEATEG@HOTMAIL.COM



ILLUSTRASJONSFOTO/COURAGE COURIER